GEMEENTELIJKE KUNSTCOLLECTIE

AANWINSTENCHARTER

Artikel 1 – Principe

Dit charter bepaalt het algemene beleid van de gemeente Schaarbeek inzake de gemeentelijke kunstcollectie. Het is een referentietekst voor de samenstelling en ontwikkeling van de collectie waarin iedereen kennis kan nemen van de algemene doelstellingen en de selectiecriteria voor schenkingen en aankopen. Deze tekst rechtvaardigt de nieuwe aanwinsten maar ook de aanvaarding of weigering van bepaalde schenkingen, legaten of bewaargevingen die, indien onvoorwaardelijk aanvaard, de samenhang en integriteit van de collectie kunnen schaden.

Artikel 2 – Wetenschappelijke referentie

Dit charter vond inspiratie bij icom.museum, bij een referentiedocument dat de normen voor museumprofessionals en de toe te passen praktijken bepaalt:
https://icom.museum/wp-content/uploads/2018/07/ICOM-code-En-web.pdf

Deze gedragscode, opgesteld door de Internationale Museumraad (ICOM), is een hulpmiddel dat de leden volgen en dat diverse domeinen met betrekking tot musea beslaat, zoals de procedures voor verwerving, de naleving van de wetgeving, het beheer van hulpmiddelen, veiligheid, terugzendingen en restituties.

Artikel 3 – Presentatie van de kunstcollectie

Nadat het gemeentebestuur in 1892 besloot een museum te openen, werd de collectie aanvankelijk aangelegd en uitgebreid met werken van kunstenaars uit de gemeente. Deze door de gemeente verworven werken werden voorgesteld door een commissie van Schaarbeekse kunstenaars.

De artistieke koninklijke kring hielp de collectie vervolgens uit te breiden tot in de jaren 70.

Tot slot werd ze tot de jaren 90 verrijkt met schenkingen van kunstenaars die tentoonstelden.

De collectie werd ook aangevuld met andere schenkingen, op basis van hun belang als historische getuigen van de gemeente.

De Schaarbeekse collectie is grotendeels een weerspiegeling van een gemeenschap van erkende kunstenaars die in Schaarbeek wonen of leefden.

Artikel 4 – Opdracht van de dienst Franse Cultuur en haar conservator/trice

Het beheer van de kunstcollectie van de gemeente is nu in handen van de dienst Franse Cultuur. In dit kader kreeg ze drie overheidsopdrachten:

1) Conserveren en documenteren

2) Delen en overbrengen

3) Valoriseren

De dienst Franse Cultuur moet dus een adequaat en waakzaam aanwinstenbeleid voorstellen en toepassen, de documentatie, studie en publicatie van de collecties verrijken als een prioriteit die in een wetenschappelijke benadering kadert, zorgen voor de inventaris en foto's van de collecties waarvoor ze instaat, en toezicht houden op alle reproductieactiviteiten.

Artikel 4 – Principe van de onvervreemdbaarheid

Ieder stuk dat aan de collectie wordt toegevoegd, is toegewezen aan het publieke domein en wordt als onvervreemdbaar beschouwd.

Artikel 5 – Selectiecomité

Het comité bestaat uit gemeentelijke ambtenaars die zich bezighouden met erfgoed en geschiedenis en de inhoud van de collectie kennen:

- de conservator/trice die de collectie beheert en is verbonden aan de dienst voor Franse cultuur

- 1 persoon van de dienst erfgoed

- 1 persoon van de dienst gemeentelijke archieven

- 1 persoon van de dienst Nederlandse cultuur

Het comité moet de normen en wetten naleven. Het moet op de hoogte zijn van de wetgeving en haar toepassingsvoorwaarden. Het moet de gedragscode van ICOM naleven.

Artikel 6. Verwervingscriteria

Ieder voorstel tot verwerving wordt beoordeeld op basis van de volgende 9 criteria:

1. De samenhang met de collectie
   Is het object kenmerkend genoeg om te worden opgenomen in de collecties? Is het voorgestelde object, op basis van de algemene lijnen van de collectie, complementair aan de andere objecten in de collecties? Zit er al een vergelijkbaar object in de collectie?
2. De kwaliteit
   Beschikt het object over voldoende esthetische en materiële kwaliteiten om aan de collectie te worden toegevoegd?
3. De historische en/of pedagogische waarde
   Heeft het object een significant lokaal, regionaal, nationaal of wetenschappelijk historisch belang? Verdient het te worden bewaard als getuige van een tijdperk dat verband houdt met de inhoud van de collectie?
4. Het belang van de kunstenaar
   Is dit een belangrijke kunstenaar voor de plaats, de streek, het land of de culturele gemeenschap van de gemeente?

5. De staat van het object
   Is het object goed bewaard gebleven? Indien niet: is het de kostprijs van een renovatie waard?
6. De prijs van het werk in het geval van aankoop
   De conservator schat de objecten waarvoor hij verantwoordelijk is (verzekering, valorisatie van de schenkingen enz.). In het geval van een risico op een geschil over de prijs van een overname, gratis of tegen betaling, neemt hij zijn toevlucht tot onafhankelijke expertisediensten.
7. Het gebruik dat het kan dienen: permanente tentoonstelling, rondtrekkende tentoonstelling, onderzoek of bruikleen.
8. De mogelijkheid om het object te bewaren (bewaring in het magazijn)
   Is er nog genoeg plaats in het magazijn om het object te bewaren? Werd er voldaan aan de adequate voorwaarden voor de bewaring ervan?
9. Wettelijke en ethische overwegingen
   Kan de wettigheid van de herkomst van het object zonder enige twijfel worden vastgesteld? Kan de eigendomsoverdracht vlot verlopen? Is het object beschermd door auteursrechten of morele rechten? Zo ja: kan het object voor musea worden gebruikt zonder deze rechten te schenden?

Artikel 7 – Communicatie

De dienst Franse Cultuur verbindt zich ertoe het charter te verspreiden bij alle gemeentediensten en te informeren dat het selectiecomité het voornaamste aanspreekpunt is wanneer er schenkingen worden voorgesteld. De dienst Franse Cultuur centraliseert de aanvragen en volgt ze op.

De dienst Franse Cultuur verbindt zich ertoe het publiek via de website van de gemeente in te lichten over het bestaan van dit selectiecomité voor iedere nieuwe verwerving.